Ժ.Գ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 72 | ՇԱԲԱԹ, 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1899 | 6 ՇԱՊԱՆ 1317 | 27 ԹՐՇԻՒՆԻ ՍԱՆԻ 1315 | 9 ԴԵԿՏ. 1899 (Ն. Տ.)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 ղրշ. / Վեցամսեայ 35 „
Գաւառներու համար { Տարեկան 90 „ / Վեցամսեայ 45 „ / Եռամսեայ 23 „
Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. / Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ոեւէ զրուցիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԶԱՐԹԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա,
Համտի-բաշա խան

Rédaction du Journal Arménien
„DZAGHIK"
Galata, Pérchémbé-Bazar
Hamdi-Pacha Han

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ | ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԵԱՆ | 20 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Հարաւ-Ափրիկեան երկու քոյր ու զինակից Հանրապետութիւններու եւ Անգլիոյ միջեւ սկսուած պատերազմը որ դրեթէ երկու ամսէ ի վեր իրեն դրաւած է քաղաքական աշխարհի ուշադրութիւնը, ժԹ դարուն հետ վերջանալու երեւոյթ չունի հակառակ կանխակալ դուշակութիւններու։ Մրոխան Ալպիոն վերջապէս ինքն ալ հասկցած ըլլալու է թէ Պոէրներն արհամարհելի հակառակորդներ չէին եւ չեն, ոչ ալ վայրենիներ ու քաղ. ազատութեան թշնամիներ, ինչպէս կը կարծէին կամ կարծեցնել կ'ուզէին Զեմպրլէյն ու իր համախոհները, որոնք սխալած կը թուին իրենց հաշիւներուն մէջ։ Զարմանալին սա է որ այս պատերազմին շարժառիթներն ու ընթացքն մառախլապատ անցեալ. արշաւող զօրաբանակին գործողութիւններն ալ նոյնքան անիմանալի, ճշմարիտ հանելուկ մը դարձած են։ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան պահած յամառութիւնն ինչպէս կրնայ մեկնուիլ, անգլ. զօրքի շարժումները թշնամին աջողելու հնարամտութի՞ւն մը, եթէ ոչ յաջորդական պարտութեանց լոյն խոստովանութիւն մը։ Վերջին պարագան աւելի ճիշդ կը թուի առ այժմ։ Թրանսվալի դէմ Սէսիլ Ռոտսի, Զեմպրլէյնի ու իրենց համախոհներուն մըղած սկզբնական պայքարն ինչպէս որ տուութիւններով, զրպարտութիւններով եւ տպատակային գործերով սկսաւ, (ճէյմսընի անճարակ արշաւանքը ճշմարիտ տապտակութեան գործ մը էր), նոյնպէս ալ կարծես շարունակուին զինուորական գործողութիւնները։

Ո՞վ չի գիտեր թէ Թրանսվալ բնակող անգլ. հպատակներու քաղաքական ազատութիւններն ընդարձակելու չափազանց թափանցիկ քողն տակ, Անգլիոյ մնուցած բուն նպատակն է պատերազմիկ երկու Հանրապետութիւնները կուլ տալ։ Ո՞վ չի գիտեր թէ Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատունն էն տոյզ լուրերն ունի պատերազմի թատերաբեմին, քանի որ իր միակ ձեռքին մէջ ունի բոլոր հեռագրական ընդծովեայ պարանները, սակայն ուշնեցածը ֆէշ լուրեր են, զոր չի կրնար հրատարակել, ոչ թէ հանրային կարծիքի բուռն զրգռութենէն վախնալուն, այլ չիսստովանելու համար՝ իր անհոգութիւնն ու անկարողութիւնն որ ի յայտ եկան ներկայ պատերազմին մէջ, որքան ալ երկար տեսնէ ի վեր փափաքուած ու նախատեսուած ըլլար այն անգլ. մտրոյ բռնած խորհրդաւոր լռութիւնն ալ ո՛չ նուազ զարմանք կը պատճառէ եւրոպական լրագրաց։ Ո՞ւր է իր պարծանքը թէ Եւրոպոյ ամէնէն տղատամիտ, անկախ մտաւոր է։ Ինչո՞ւ ձայն չի բառնար այն խիստ զրաքննութեան դէմ, որու շարմաղէն կ'անցնին պատերազմի ասպարէզէն եկած բոլոր լուրերը։ Ինչո՞ւ կը յանդիմանէր ամերիկեան ապայակոյտը, երբ նոյն խիստ զրաքննութիւնն ի գործ կը դնէր Սպանեամերիկեան կամ Փիլիպպինեան պատերազմի միջոցին։ Սակայն պատերազմական պաշտօնատունն եւ մտաւոր ո՛րքան ալ լռութիւն պահեն, այժմ քիչ շատ տուղուած է թէ Լորտ Մէթուէնի արշաւախումբն որ Ռիմպրլիի օգնութեան կ'երթայ, Մոտրը-Ռիվրրի ալ եղերքին վրայ կանգ առնելու տոխպուած է, 8000 Պոէրներու հետ իր ունեցած առաջին ու երկրորդ ընդհարման մէջ իրեն հաղար հոգւոյ կորուստ, (մեռեալ եւ վիրաւոր) տալէ վերջ ապտեղով քանդուած կամուրջին նորոգման եւ օժանդակ զօրքի ժամանման։

Եթէ լորտ Մէթուէն յաջողի իսկ քանդուած կամուրջը նորոգել կամ վերաշինել, Պոէրներն իրեն դէմը պիտի գտնեն հաւանաբար Սպրինգֆոնթէյնի մէջ, շատ դարուփոս երկիր մը, որ շատ նպաստաւոր է Պոէրներու ցարդ հետեւած սովորական ռազմաղեստութեան։ Բայց սա ալ պէտք չէ մոռնալ թէ Պոէրները այն ատեն իրենց կռնակը պիտի ունենան Ռիմպրլէյ, որու պահապան զօրքն անչուտ ճիգ մը պիտի ընէ դէպի դուրս յարձակում ընելու։ Բայց կը թուի թէ լորտ Մէթուէնի համար դըլխաւոր գժուարութիւնք Ռիմպրլէյի պաշարման վերնալէն ետքը պիտի սկսի, քանի որ հարկ պիտի ըլլայ քաղաքը պարենաւորել, վիրաւորներն ու ժողովուրդը դուրս հանել, երկաթուղոյ հաղորդակցութիւնները պահպանել, եւ ասոր համար ալ պէտք է որ Մոտրը զետին եղերքը թողու ատուար զօրագունդ մը, վերանորոգուած կամուրջին պահպանութեան համար։

Միւս կողմէ զրոյց կայ նաեւ թէ Պոէրները յետս ընդդէմ շարժում մը ըրած են դէպի հարաւ Օրանժ գետին ուղղութեամբ, եւ Լորտ Մէթուէնի զօրաբաժնի նահանջի դիծը կտրած են։ Այս զրոյցներուն ատոգութեան բանալին Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատան ձեռքն ըլլալով, հարկ է սպասել նորագոյն տեղեկութեանց։ Իսկ Նաթալի մէջ, Հիլտեբրտ զօրավարին զօրաբաժինը չէ կրցած յառաջանալ մինչեւ Բոլենսո, բայց կրցած է հասկնալ թէ Թուկելա գետին վրայի երկաթեայ կամուրջը քանդուած փճացած է։ Առ այժմ երեք պաշարուած քաղաքները, Լէդսմիթ, Մաֆքինկ եւ Ռիմպրլէյ իրենց նախկին վիճակին մէջ կը մնան, եւ կատարելապէս հասկցուած է թէ Պոէրները ճիշտ 1870 ի գերման սպայակոյտին ռազմաղեստութեան ծրագիրն է գործ կը դնեն, զըլխաւոր քաղաքները պաշարելով եւ անոնց օգնութեան գացող Անգլ. զօրաբաժինները քաշելով գետերու եղերքը կամ դարուփոս կիրճերու մէջ, եւ ապա լուռն թափով ասոնց վրայ իյնալով նեղել ու կոտորել զանոնք։

* * * Մինչ անգլ. զօրաբանակին մերթ պզտիկ յաղթութիւնք եւ մերթ խոշոր պարտութիւնք իրարու կը յաջորդեն, արդէն Անգլիոյ նախարարական հեռատեսը իրենք զիրենք կը բազմապատկեն։ Ասոնց մէջ ամէնէն ուշադրաւն է Մր. Զեմպրլէյն որու ճառերը ճոռոմանութեան ձեւ մը կ'առնեն։ Դաղթային նախարարն իր անցեալութեան վրայ (ցուցէ առժամեայ) այնքան սրտմտած կը թուի որ բառերն իրարու հետ կը չփոթէ, Գերմանիոյ հետ զոյացած պարզ համաձայնութիւն մը,—դաղթային խնդիրներու մասին,— զինակցութիւն կ'անուանէ, եւ այս բառին հետ մէկտեղ ապագայ պատերազմի մը արհաւիրքը կը նետէ Ֆրանսայի երեսն ի վեր։ Զաւեշտական թերթերու ծաղրանկարները կը չփոթէ Ֆրանսական լուրջ մտքոյն հետ, այն ասպետական ժողովրդին, ուր ամէն տարի իր ծոցին մէջ կը հիւրընկալէ ծերունի Թագուհին, Անգլիոյ գահուն փառքն արդարեւ։ Բայց բարեբախտաբար ասպետականը Լորտ Ռոզպերի հոն է, որ կը փութայ լաւ դաս մը տալ Մր. Զեմպրլէյնի, յիշեցնելով թէ Անգլիոյ ասպետական զգացմանց չատ անվայել է այդպիսի յախուռն լեզու մը բռնել իր հզօր դրացւոյն դէմ։

* * * Աւստրիահունգար Պատուիրակութեանց տարեշրջանին բացումը առիթ տուաւ Արտաքին գործոց նախարար Կոլոխովքիի Եւրոպոյ խաղաղութեան պահպանման մասին ապահովիչ յայտարարութիւններ ընելու։ Ցայսմիկ է թէ այս երկու Պատուիրակութեանց զլխաւոր պարն է ընդհ. երմտացոյցին մէջ հասարակաց բաժիններն որոշել, այն է պատերազմական, ծովային, արտաքին գործոց նախարարութեանց եւ վարչութեան երմտացոյցերը ստանմաներ։ Քիչ մնացած էր որ Պատուիրակութեանց գումարումը տեղի չունենար, զի խորհրդարանական կացութիւնը այնքան կնճռոտուած էր նախորդ նախարարութեան օրով որ Աւստրիոյ Բայխրաղն անչուշտ պիտի չուզէր սնուանել իր ներկայացուցիչներն աւստրիական Պատուիրակութեան համար, եթէ զիջումներ կ'ըլլային Գերման կուսակցութեան։ Թուն կոմսին ձախորդ հրամանագրերուն (Զեհ լեզուի մասին) ետ առնուիլը վերջապէս քիչ մը հանդարտութիւն բերին, եւ աւստրական Պատուիրակութեան ընտրութիւնը կարելի ըրին։ Կը կարծուի թէ Պատուիրակութիւնք շուտով պիտի աւարտեն իրենց գործը, քանի որ բանակին ու նաւատորմին յատկման ծրագրերն որոնց վրայ կ'խօսուէր, երմտացոյցէն դուրս ձգուած են, թէեւ կոմս Կոլոխովքի չըվարանեցաւ յայտարարելու թէ Աւստրիա ալ հզօր նաւատորմի մը պէտք ունի։ Ռուսիոյ հետ Աստրիոյ յարաբերութեանց մասին Կոլոխովքի կոմսին յայտարարութիւնք այլապէս ապահովիչ էին, ցոյց տալով թէ անփոփոխ կը մնար այն համաձայնութիւնն որ քանի մը տարի է ի վեր զոյացած էր Դանուբեան խնդիրներու մասին, թոյլ չտալու համար անհանդարտ տարրերու որ երկու պետութեանց յարաբերութիւնները վրդովեն։

* * * Սամօայի արքիպելագոսին մեծագոյն մասին նկատմամբ Գերմանիոյ ու Անգլիոյ միջեւ կնքուած վերջին պայմանագիրն որուն Ամերիկա հաւանած է, Գերմանիոյ դաղթային պատութեան մէջ նոր թուական մը կը բանայ։ Սակայն այս պայմանագրէն չի հետեւիր թէ Գերմանիոյ ու Անգլիոյ միջեւ համաձայնութիւն կը տիրէ դաղթային ամէն խնդիրներու վրայ։ Սամօայի դաշնագրով Անգլիա ցոյց տուաւ թէ Գերմանիան զանցառելի քանակութիւն մը չի նկատեր դաղթային իրենդիրներու համար։ Այժմ Գերմանիոյ կը մնայ Անգլիոյ դժուարին կացութենէն օգուտ քաղել նոր զիջումներ ձեռք բերելու համար ուրիշ տեղերու մէջ, օրինակի համար քիչ մը աւելի ընդարձակել իր Ռիաօ-Զէուի գաղութն որ Գերմանիոյ էն յանդուգն ձեռնարկն է իր դաղթային աշխարհավարութեան մէջ։ Բ.

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

«Էրիկ մարդն ու կինը երկու անհաւասար խաղեր են, այլազան բնոյթով, որոնք առանց իրարու, անհնար կը դարձնեն մարդկային համաձայնութիւնը։»
Մաղդէն

(Շար. երեկի թիւեն եւ վերջ)

Ֆէմինիզմները այդ փասատ աւելի այն կիներուն համար առաջ կը քշեն որոնք ամուրի մնալու դատապարտուած են։ Մայր ըլլալուն մէջ չէ որ կը կայանայ կնոջ միակ ուժը, այլ զայն կարմնա՛լ ըլլալուն մէջ։ Մայր ըլլալու ուժը որ կնոջ մօտ համակ ինքնամիտութիւն, սէր ու անձնուիրութիւն է, կարելի չէ այդ ուղղութենէն շեղեցնել զայն։ Գիրք գրելը եւ զաւակ մը ծնելը միեւնոյն բաները չեն ու ո՛չ ալ բացարձակապէս համարժէք։ տրամաբանօրէն չեն կրնար իրենց դերերը փոխանակել։ Շատ մը այրեր գրքեր կը հեղինակեն, բայց չեն կրնար սերնդագործել, թէեւ այս վերջիններն աւելի օգտակար են աշխարհի։ Հետեւարար կինը ո՛ւ եւ է օգուտ չպիտի քաղէ նոր ասպարէզի մը մէջ մտնելով, ուր, ընդհակառակը, պիտի տառապի՝ իրեն հետ տանջելով էրիկ մարդը, եթէ երբեք օգտուիլ կը նշանակէ այն ճգնիմ փոխարինութիւնը զոր անվհատ ու անդուլ հայի կռուէ մը ետք՝ էրիկ մարդն կարենայ խլել, եւ այն ատեն ի հարկէ ինքզինքը մրցակցուհի եւ հակառակորդ պիտի յայտարարէ։ Եթէ ատ է տարուած բովանդակ յաղթանակը, Իտէալին համար յաղթանակ մը չի կրնար նկատուիլ երբե՛ք։ Հարկ է բարձրաձայն աղաղակել թէ Իտէալը միջակ բան մը դարձնելը կը նշանակէ սրբապղծել այն դատը, որուն համար ա՛նքան հոդիներ զոհուած են։ Ո՛չ, ֆէմինիզմը իր այսօրուան արտայայտուած ձեւին մէջ հետեւութիւնն է ուրիշ շարժումներու, վրդովումներու որոնք ժամանակակից խլեզը կը խառնին։ Ֆէմինիզմը ալեանանչան մը, իրարանցման ճիչ մը ու մտատանջ կացութիւն մըն է, բայց ոչ Իտէալ մը։ Սակայն ատիկա թո՛ղ զարմանալի չթուի ձեզի, քանի որ հոգեկան ա՛նքան խեղճ մնունդ մը ունինք։ Ծարաւի ու երեւակայութիւնը զօրաւոր մարդ մը ջուրի ցայտ մը ներկայացնող նկար մը իրաւ խմելու ջուր կը կարծէ։

Ֆէմինիզմի կարգ մը պաշտպաններու պոռոտախօսութեանց նայելով՝ տասը դար կը յետադիմենք դէպի Միջին Դար, երբ ներքուութիւնն ու բիրտ Ուժը կը տիրէին միահեծան, երբ կիները ինքզինքին ստրուկը կը յայտարարէին իրենց ամուսնին։

Եւ տակայն ատենէ մը ի վեր այդ աղջամուղջէն դուրս պրծած ենք, բայց առանց ֆէմինիզմի աջակցութեան։ Այս կէտը միայն բաւ է ապացուցանելու թէ անօգո՛ւտ է այն տեսակ մը խաչակցութիւնը զոր ֆէմինիստները կը փորձեն։ Ատենք արդէն իսկ բաց եղող դուռ մը կ'ուզեն աղմկալից կերպով խորտակել։ Ընդունի՛նք թէ դեռ պէտք կայ այդ բացուածքը այնցնելու։ Բայց անօգուտ է ասոր համար կիներու ամբողջ բանակ մը ոտքի վրայ հանել։ Օրէնքները, սովորոյթները, դաստիարակութիւնն ու մինչեւ իսկ բարոյականի ու պարկեշտութեան ճշգրտաչափները=criterium անդադար ու արմատապէս կը փոխին իրերու թաքուն զօրութեամբը։ Էրիկ մարդը բաւականացելով, կինն ալ չի բաւականիր։ Ինչո՞ւ համար իրենց շահերն անջատել եւ ֆէմինիզմի ուրոյն խնդիր մը միայն զոյութիւն ունի։ Երկու տեսակէտներով ալ, ըլլա՛յ կնոջ արժանապատուութիւնն ու շահը, ֆէմինիստներուն բռնած այդ դիրքը քամահրելի է, որովհետեւ թէ՛ հակադեղեցկագիտական է եւ թէ՛ անբարոյական։

Կը յուսամ որ ապացուցի թէ կինը Գեղեցկութեան նկատմամբ նախատինք մը ըրած կ'ըլլայ, եթէ փութայ օգտապաշտ դաղափարներ իրագործել, սոսկ նիւթական յաղթանակ մը տանելու համար։ Անչուշտ այս մասին շատ դժուար է համոզել այն մտքերը որոնք Գեղեցկութեան ըմբռնումը չունին բնա՛ւ։ Բայց աւելի՛ն կայ, մինչ մեր խե՛ղճ մարդկութիւնը բուռն պայքարներու տուայտանքին մէջ օրհասական Իտէալի ծարաւի է, անբարոյականութիւն է որ կինը — որ ամէն ատեն Իտէալի պահպանման պահապան հրեշտակն եղած է — սընապարծութեան ու շահու խնդիր մը յարուցանէ իր մասին։ Հարկ չկայ ինքզինքը եւ ուրիշները խաբել ուզել։ Երկու բան կայ. կա՛մ այն է որ ֆէմինիզմ շարժումը սա՛ղ մը, խոյա՛նք մըն է դէպի ճշմարի՛տ Իտէալ մը, եւ այս պարագային ա՛լ մի խօսիք անձնապատուութեան ու նիւթական շահու վրայ, եւ կա՛մ այն է որ սոսկ նիւթական գործ մըն է որուն պէտք է անկեղծօրէն զլուխ ծռել։ Թէեւ իմ կարծիքս տխեղծ գործ մըն է առ Պիտի առարկեն թէ այնպիսի ժամանակաշրջանի մը մէջ կ'ապրինք ուր ամէն բան նիւթական վայելքներու շուրջը կը դառնայ, կինը բնականաբար պարտասած յար խաղացած ազնիւ դերէն՝ կ'ուզէ իր կարդին ինքն ալ նեսուիլ կեանքի այդ դժնդակ կռուին մէջ։ Կրնան իրենց պատճառաբանութիւններն ունենալ ու անոնց վրայ պնդել, քանի որ նպատակ ունին գործի աշխարհին մէջ իրենց սեփական տեղն ու այրերուն իրաւունքներն ունենալ։ Այդ պարագային իրաւունք ունինք պոռալու իրենց երեսն ի վեր. «Մէկդի՛ մէկդի՛ Իտէալը»։ Ա՛լ գործ չունին հո՛ն։

Կնոջ Իտէալը անմահ, անպարագիր, գեղեցիկ ու այլազան է միանգամայն։ Կինը պէտք է լրացուցիչը կազմէ էրիկ մարդուն ոչ թէ զայն գերազանցէ, զլէ անցնի։ Անոնք որ զայրոյթ կը զգան, երբ կնոջ մայրական պաշտօնին վրայ կը խօսուի, թո՛ղ ամիկ ու գեեղի կերպով կ'ըմբռնեն մոր մը պաշտօնը, որովհետեւ կինը կրնայ մայր ըլլալ՝ առանց զաւակ ծնած ըլլալու։ Կնոջական ամէն գործ մայրութիւն է, ըլլա՛յ ատիկայ կնոջ մտքին կամ սրտին մէկ գործը։ Եւ դո՛ւք, սպիտակներ կոյսեր, որ ապրեր էք առանց սիրոյ քաղցրութիւնները վայելելու, Եսասիրութեան զոհուած մայրե՛ր էք։ Բայց դարձեալ մայրե՛ր էք դուք՝ միշտ արցունքներ սրբելու համար։ Լքուած տղոց մանրիկ ձեռքերը ձեզի՛ կը կարկառեն։

Հեղինակ մը որ կնոջ ընկերութեան մէջ ունեցած դերը խորապէս ուսումնասիրած է, կ'ըսէ թէ ամէն մտաւորական գործի մէջ գաղափարներու հակառակ հոսանք մը անհրաժեշտ ու օգտակար է, քանի որ այդ միջոցով վէճի տակ եղող խնդրին ամբողջ համադրութիւնը, ընդհանրացումն ու քննադատութիւնը կը ներկայանայ մեզի։ Նոյն հեղինակը մատնանիշ կ'ընէ աջակցութեան այն լայն բաժինը զոր կինը կրնայ նուիրել այս գործին։ Այս առթիւ սա կարծիքը առաջ կը բերէ. «Մտածման ու ճշմարտութեան այն մասնիկը զոր մենք այրերս կ'ուսուցանենք, չի կրնար արդիւնաբեր ըլլալ, եթէ քանի մը մտացի ու խանդավառ կիներ մեր զրքերէն այդ ճշմարտութիւնները չքաղելով՝ չտարածեն ընկերութեան ամէն խաւերու մէջ։»

Ինչ որ էրիկ մարդը իր կնոջ վրայ կը վնասէ իսկապէս, իր կեանքին լրացուցիչ մասը կազմող այն կենդանացումը, ներքին ջերմութիւնը եւ հոգին է որոնց էրիկ մարդը միշտ պէտքը կը զգայ, բայց ոչ ժամանակ եւ ո՛չ միջոց ունի ձեռք բերելու զանոնք։ Որովհետեւ իր դերը կնոջ դերէն ո՛չ դերազանց եւ ո՛չ ստորին է, այլ մի միայն տարբեր։ Եթէ այր ու կին միեւնոյն դերը, պաշտօնը կատարեն, գործին միւս մասը ո՞վ պիտի կատարէ։ Կինը այն է կեանքի մէջ՝ ինչ որ է բոցը ճրագին համար։ Չէ՛ կարելի զանոնք անջատել, առանց մթութիւն ու խաւար սփռելու։

(Թարգմ.) Զ. ՆԵՄՃԷ

ԶԱՆԱԶԱՆ

Ամերիկեան նորագոյն գիւտերէն մէկն է, Պրաուն Սէքարի գիւտէն ետքը, երկաթակեցութեան օղիչը (էլէքտրիք)։ Այս չնչաշխարհիկ ըմպելիին «Քրիստափոր Քոլոմպոսը», Եանքին մը, պարկեշտօրէն կը ծանուցանէ թէ իր կենդանութեան ջուրը բնաւ չ'արգիլեր մահը, այլ կ'ուշացնէ զայն պարզապէս, եւ թոյլ կուտայ անարգել անցնիլ հարիւրամեակի սխրահրաշ հրուանդանէն։ Կ'աւելցնէ երիտասարդերուն կորովը, կը ջնջէ ծերունիներուն անզօրութիւնն ու կը հալածէ գլխաւոր հիւանդութիւններ։ Այս նորասքանչ օղիչը մեզի կուգայ Միսուրիէ, կամ յաւէտ պիտի դայ, զէթ կը յուսանք, քանի որ դեռ չէ ընծայուած մեզի անկէ չիչ մը՝ համն առնելու համար։ Այս գիւտն ընողը, Տոքթ. Բոպրրթս, կը հաւատայ թէ լուսահատներու (ֆոսֆաթ) եւ կրային աղերու (սէլ սը չօ) Ջղային դրութեան մէջ կուտակումն ու արեան անբաւական օքսիտացումը պատճառ են ծերութեան։ Իր կարծիքով, օղիչին նիթամորթային ներարկումները կրնան վերահաստատել Ջղային կանոնաւոր դրութիւնն

ու երկարաձգել կեանքը, առանց սակայն յաւէրժական երիտասարդութեամբ մը օժտելու ծերութիւնը։ Եւ դիտէ՞ք ինչ բանով չմնացած է նոր «կենաց Ջուրը»։ պարզապէս, այծերու աւշային գեղձերուն բջիջներովը։ մարդկութեան համար այնչափ երջանկութիւն՝ ոստոստուն կենդանւոյ մը չնորհիւ, որուն մաքէն կրնար անցնիլ։ Այսպիսի առիթներով է անշուշտ որ չարաճճիները զէ՛թ կաղամբին խնայելու չափ կը խնայեն այծին։

—Անգլիերէն լեզուն է որ ամէնէն աւելի բառ ունի։ Այս դարուն վերջին կիսուն մէջ, այս լեզուին բառերը բաղմապատկուած են հրաշալի արագութեամբ մը։ Ամէնէն նորագոյն բառգիրքերը, ինչպէս Օքսֆորտինը, Տքթ. Մըրրի ձեռքով հրատարակուած, չեն պարունակեր նուազ քան 250,000 բառ։ Ցետոյ կուգայ գերմաներէնը 80,000 բառով, իտալերէնը՝ 45,000 բառով, ֆրանսերէնը՝ 32,000 բառով, սպաներէնը՝ 20,000 բառով։ Արեւելեան լեզուներուն մէջ, ամէնէն հարուստն է արաբերէնը, չիներէնի մէջ կան 10,000 նշաններ, որոնցմով կը կազմուին 49,000 բարդ բառեր։ Թամուլերէնը որ կը խօսուի հարաւային Հնդկաստանի մէջ, ունի 68,642 բառ, Թուրքերէնը՝ 22,530 բառ, Հաւայերէնը՝ 15,500 բառ, Բաֆրերը, ըստ Կոլէնսոյի՝ ունին միայն 8000 բառ, իսկ Նոր-Կալէդոնի բնիկները՝ 2000 բառ միայն։

—Մարդկային մարմնոյն մէջ կը գտնուի այնչափ երկաթ որով կարելի է չինել ութ խոշոր դամ, այնչափ ճարպ՝ որով կարելի է չինել տասներեքտասներեք լամպա մոմ, այնչափ ածխաթթու՝ որով կարելի է չինել 55 կրոյա (9360 հատ) մատիտ եւ այնչափ լուսածին (ֆոսֆոր) որով կարելի է չինել 820,000 լուցկի։ Մարդկային մարմնէն կարելի է հանել նաեւ սուրճի քանի դգալ աղ, յիսուն կտոր շաքար եւ քառասուներկու լիթա ջուր։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Դէպի Բէյրութ.— Պատերազմական Պաշտօնատունը բացարձակ լռութիւն կը պահէ Լորա Մէթուէնի շարժումներուն վրայ։ Կ'ենթադրուի թէ իր զօրաթեւը մինչ Մօտաբը գտնուն վրայ կը դտնուի, ուր կը կազմակերպէ զայն եւ կը սպասէ Օրանժ գետի եւ Դարի բանակներէն զրկուելիք օգնական զօրքերուն։ Կը կարծուի թէ Սրիթֆոնդէյնի մէջ է որ խմբուած են Պօէրները. անոնց բռնած դիրքը պաշտպանական տեսակէտով՝ սքանչելի է. երկաթուղիի ճամբուն վրայ կը դտնուին մայրերը որոնք 7-8 քիլոմէթր տարածութեան մը վրայ Արեւելքէն Արեւմուտք կը տարածուին. ատոնց գագաթն է Շօլց Դօր, որ երկաթուղիի ճամբուն արեւմտեան կողմը կը գտնուի եւ 50 մէթր չափ տարածութեան մը վրայ կ'իջնէ։ Անգլիացիներուն այդ տեղին մօտենալը՝ շատ սուղի պիտի նստէր իրենց. հաւանական է որ Լորա Մէթուէն կը Ջանայ այդ խոչընդոտին յաղթել եւ այդ պատճառաւ է որ Լորա Մէթուէն որոշած է նոր զօրագունդերու ժամանման սպասել՝ Բիմպըրլէյի վրայ քալելէ առաջ։ Ուանչօր վաշտապետին սկզբատական վաշտը Լորա Մէթուէնի միացած ըլլալու է։ Անկիա Տէ Սաբ գեղին վրայ կը գտնուէր, երբ հրաման ստացաւ Մօտաբը գեղին վրայ փոխադրուիլ։ Գալով հաղորդակցութեան դծին՝ քանի մը հազար հոգի զայն կը պահպանեն։

Մինչ կողմէ Լորա Մէթուէն զիտէ թէ ինչ կ'անցնի կը գտնայ Բիմպըրլէյի մէջ, որովհետեւ նշանացի հեռագրով յարաբերութեան մէջ կը գտնուի Բէճէվիչ գնդապետին հետ, որ Նոյ. 30ին իրեն խմաց տուած է թէ Պէչուանալանտի ստիկանութիւնը Նոյ. 23ին Պօէր յատաջապահ մը ձերբակալած էր քաղքին արեւմտակողմը, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ պաշարող բանակը պաշարման շրջանակն ընդլայնած է եւ իր պատերազմական գործերուն մէկ մասը դէպի հարաւ փոխադրեր է։

Պօէրներուն չարժումներուն վրայ բան մը չի գիտցուիր. բայց կը կարծուի թէ Բիմպըրլէյի ճամբուն վրայ փոխադրած են իրենց ուժերուն այն մասը որ Օրանժի հարաւային սահմանապլեխն եւ Օրանժի հարաւակողմը կը գտնուէր։ Հիմա Հանրապետութեան բանակին գլխաւոր նպատակն է Լորա Մէթուէնը կասեցնել եւ ծանր պարտութեան մը մատնել զայն. բայց պէտք չէ մոռնալ թէ Պօէրները լաւ չեն ըներ եթէ Սրրիֆոնդայնի Անգլիացիներուն սպասեն։ Եւ ստուգիւ այդ վայրը Մօտաբը գեղին եւ Բիմպըրլէյի միջեւ կէս ճամբուն վրայ կը գտնուի այդ երկու կէտերէն 16 քիլմ. հեռու միայն։ Եթէ բախտը չնպաստէ Պօէրներուն, իրենց եռեւ պիտի գտնեն Բիմպըրլէյի քաղաքապահ զօրքը, այսինքն քանի մը հազար հաստատամիտ պատերազմիկներ։

Մաֆոլը է— Պր. Զէմպրլէյն.— Նիւ-Եորքէն «Տէյլի Նիւզ»ի կը հեռագրեն. «Պր. Զէմպրլէյնի այն յաւակնութիւնը թէ բաղմաթիւ բարեկամներ ունի Ամերիկայի մէջ, ընդհանուր զայրոյթ մը յառաջ բերաւ։ Ճշմարտութիւնը սա է թէ ոչ մէկ քաղաքագէտ Պր. Զէմպրլէյնի չափ Ամերիկացիներուն անհաճոյ է։ Եթէ Ամերիկացիները արդի պատերազմի մէջոցին Անգլիացիներուն նկատմամբ աւելի անկեղծ համակրանք մը չեն տածեր, պատճառն այն է թէ Պր. Զէմպրլէյնն է որ Անգլիոյ մէջ հանրային կարծիքին կ'առաջնորդէ։

«Հոս ա՛նպէս կը նկատեն թէ Պր. Զէմպրլէյն՝ երկու երկիրներուն միջեւ բարեկամական համաձայնութեան մը գոյացման դրեթէ մէկ անյաղթելի խոչընդոտն է։ Իր վերջին ճառը, ամերիկեան ժողովրդեան իրեն նկատմամբ զգացած համակրութեան աճման նպաստեց։

—«Թայմզ» Պր. Զէմպրլէյնի պաշտպանողական մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ պէտք է նկատի առնել թէ Պր. Զէմպրլէյնի չնորհիւն է որ Մլեացեալ-Նահանգներու եւ Անգլիոյ մէջեւ լաւ յարաբերութիւններ կան եւ թէ Պր. Զէմպրլէյն չա՛տ աշխատած է Վիլհելմ կայսր օգնելու որպէս զի խաղաղութիւնն ու յառաջդիմութիւնն ապահովէ։

Նոր Դէջ.—«Նոթալ Մէրքիւրի» հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ Ֆրէզրէն։

«Պօէրները Կրօպլէր Բլուֆի եռեւ Գուլէնսօյի մօտ իրենց նախկին դիրքերուն վրայ կը համախմբուին։ Պօէր դիւղերապահ զօրքեր նշմարուեցան Ջիսլէյի մօտ։ Ամէն բան ցոյց կուտայ թէ Պօէրները վճռական փորձ մը պիտի ընեն, որպէս զի Անգլիացի զօրքերը Թուգէլա գետը չանցնին։»

Անգլ. ձիաւոր հեռեւակազօրքը 450 արջառ եւ 500 ոչխար գրաւեց Պօէրներու ձեռքէն։ Անգլ. կառավարութիւնը քննութիւն պիտի բանայ այն Հոլանտացի ապարակապանները ընթացքին վրայ՝ Պօէրներու դրաւման միջոցին, որոնց կարգերուն մէջ կուռած ըլլալու մեղադրանքն կը դնեն։

—«Տէյլի-Մէյլ»ի Թղթակիցը Մօտաբը-Բիվըրի ճակատամարտին վրայ խօսելով՝ կ'ըսէ թէ Պօէրները հաստատուած էին կըզիկի մը մէջ, որ կը դտնուի Մօտաբը գեղին մէջ եւ թէ պարտաւորուած են լքանել իրենց դիրքը՝ ձախ եղերքին վրայ։

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻՆԵՐՆ ՈՒ ՊՕԷՐՆԵՐԸ.— Իռլանտական թերթ մը հետեւեալ հաւէրն ուղղած է Իրլանտացի ազգին. «Սիրելի հայրենակիցք,— Իրլանտա, որու սիրտը միշտ բաբախած է տարբերուն համար որ անվախճան պայքար մը կը մղեն, իր համակրութիւնը կը նուիրէ Հարաւ-Ափրիկէի քոյր Հանրապետութեանց։ Իր ակար աջակցութիւնն արդէն նուիրած է անոնց։ Այն Իրլանտացիներն որ այս պահուս Պօէրներու կողերուն մէջ կը կռուին, ի հարկէ ստիպուած՝ անգլիական զօրաց կարգերուն մէջ կռուող միւս իրլանտացիներուն պակասութիւնը կը քաւեն։ Սակայն եթէ չենք կրնար անձամբ օգնել Պօէրներուն, դէթ կրնանք անոնց օգնութեան հասնիլ բժիշկներ, հիւանդապահներ եւ վիրաբուժական նիւթեր ղրկելով, ինչպէս որ եւրոպական ազգերը չրջուն հիւանդանոցներ կը ղրկեն։

Մենք Իրլանտացիքս որ այս պատերազմին մէջ ուղղակի շահ ունինք աղաւաղութեան դատին համար, պարտաւոր ենք մեր կողմէ նպաստել, թեթեւցնելու համար վիրաւորեալ Պօէրներու եւ անոնց կարերուն մէջ գտնուող մեր հայրենակիցներուն տառապանքները։ Թրանսվալի համար կազմուած մասնախումբը չարժուն հիւանդանոց մը ղրկելու վրայ է եւ ասոր համար հրաւէր կը կարդանք մեր հայրենակցոց՝ հանգանակութեան մասնակցելու։

ԱՆԳԼԻԱ.—Ընթերցողք կը յիշեն այն կրօվի պայքարը զոր անգլիացի նշանաւոր օրագրող Մր. Սպէա՝ մղեց ի նպաստ Լա Հէյի Խաղաղութեան Դեսպանախորհրդին, թէ՛ իր կազմակերպած բազմաթիւ միջնակներուն եւ թէ՛ մասնաւոր լրագրի մը հրատարակութեան միջոցաւ, այս է Պաթերզ Պաթերզէ դէմ։ Նոյնպէս յայտնի է թէ Մր. Սպէա առաջինն է անոնց մէջ որք Մր. Զէմպրլէյնի ճախող աշխարհավարութեան դէմ կը կռուին։ Մր. Սպէա այս առթիւ, թշնամութեանց բռնանգակ տեւողութեան միջոցին համար, իր թերթին հրատարակութիւնը վերսկսաւ, սա բացայայտ խորագրով. «պատերազմ ընդդէմ Հարաւ-ափրիկեան պատերազմին»։ Այդ լրագրէն կը քաղենք հետեւեալ նամակը զոր Մր. Սպէա ընդունած է Օր. Օլիվ Շրէյնրէ, հռչակաւոր վիպագիր եւ պատկերահան, որ կը բնակի ի Բէրթաուն։

«Սիրեցեալ բարեկամ, մինչեւ վերջը ծառայեցէք Արդարութեան եւ Ազատութեան։ Երբ կեանքէն բաժնուիք, երջանիկ պիտի ըլլաք տիւելով ձեր արդի ընթացքը։ Աւա՛ղ, Անգլիացիք չեն հակցած, այո՛, չեն հակցած։ Պիտի գայ օր մը որ պիտի հասկնան իրենց ըրած գործը, եւ այդ օր ահաւոր զարթնում մը պիտի ըլլայ։ Մեր քաջարի Թրանսվալցիք գիւցազնաբար կը մեռնին, անգլիացի արիւնարբու զինուորներ կ'սպաննուին, եւ արիւնարբուներու ու դրամատէրներու թշուառական հօտը հանդարտութեամբ ինքզինք կը ծածկէ, եւ այն ատեն միայն երեւան պիտի ելնէ, երբ պատերազմը վերջանայ, դաշոյնը մեր սիրտը մխելու համար։ Եթէ դէթ Անգլիա կարենար ժամանակին հասկնալ թէ Զէմպրլէյն կայսրութեան հիմերը կը խրամատէ, այն ճշմարիտ կայսրութիւնն, որու վրայ կ'երազէին Հարաւ-Ափրիկեցիք, եւ որ ժողովուրդներու մեծ դաշնակցութիւն մը պիտի ըլլար, ոչ թէ բեռան տակ կորաքամակ, այլ մայր-հայրենիքին կապուած, որոյ ու համակրութեան սնքակտելի կապերով։ Զէմպրլէյն դաշնանաւար կ'ընէ բրիտանական կայսրութեան սիրտը։»

Օլիվ. Շրէյնրը

Ե. Գ.—Թղթատարով կը ղրկեմ քանի մը հեռագրեր, զորս գրաքննութիւնն արգիլեց։ Ամէն ջանք կ'ընեն թող չտալու համար որ Հարաւ-Ափրիկեան ժողովրդեան զգացումները հանին մինչեւ Թագուհւոյն եւ անգլ. ազգին։ Պատերազմը սարսափելի բան մ'է, բայց երբ պատերազմի ձեռնարկուած է յոգուտ զրամատէրներու եւ ազատութիւնը կապտելու, այն ատեն զոհ մ'է։»

—Տիւրպանէ Նոյ. 9 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն օրը Լէտիսմիթէ հասած լուրերը կը հաստատեն թէ 10 օրէ ի վեր ամէն բան հանդարտ է, եւ թէ Պօէրները իրենց դիրքերէն խախտելու տրամադիր չեն, հղօրապէս ամրացած ըլլալով բլուրներու վրայ ուր 22 թնդանօթներ զետեղած են։ Լէտիսմիթի փողոցներուն մէջ Պօէրներուն ռումբերէն սպաննուած են հինգ հոգի, եւ քանի մը հոգի ալ վիրաւորուած։

—Լոնտոնէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորա Մէթուէն, որ թեթեւապէս վիրաւորուած էր, վերասանձնէր է զինուորական գործողութեանց անօրէնութիւնը։

Հոլանդայէ Դէջ.—Հարաւ-Ափրիկէի հոլանտական ընկերութիւնը Դեկտ. 2ին 900,000 ֆիորին, այսինքն՝ 2 միլիոն ֆրի մօտ դրամ մը ստացաւ Պօէր զօրքերու այրիներուն ու որբերուն համար։

Նոյն ընկերութիւնը այդ դումարէն 6000 ֆիորին ղրկեց Դարի հոլանտական հիւպատոսին՝ խնդրելով որ «Պելէլէպէ» նաւուն մէջ գտնուած Պօէր գերիներուն բաժնէ։

Հանգանակութիւնը կը շարունակուի, մասնախումբեր կազմուած են քաղաքներու մէջ, հանգանակութիւնը յառաջ տանելու համար։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵԼԵՒՄՈՒՏԸ.—Միացեալ Նահանգներու նախագահ Մաք-Քինլէյի պատգամաւորը կը յայտնէ թէ Ամերիկայի արտաքին վաճառականութիւնը արտասովոր բարգաւաճում մը ունեցած է։ Այս տարի արտածութեանց եւ ներածութեանց դումարներն անօրինակ են երկրին եւրոպական պատմութեան մէջ։ Արտածութիւնն 58% աւելի եղած է 1870 տարւոյ արտածութեան հետ բաղդատմամբ։ Ցուլիսին վերջը փակուող եւրոպական տարւոյն ամբողջ հասոյթն եղած է 610,982,004 տոլար, եւ ծախքը՝ 700,093,564 տոլար։ Ընթացիկ տարւոյ հասոյթը 640,958,112 տոլար եւ ծախքը՝ 600,958,111 տոլար։

ՏՐ. Ն. Յ. ԹԻԻԼԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ներսայէն նոր վերադարձած՝ ընակութիւնը հաստատած է Մաքրիդիւղ, Սպրդ-Սդան, Արդարեան դեղարանին դիմացը։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ։ Դչ. կէս օրվ վերջ ձրի։ Կը դարմանէ աչքն ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւն, մասնաւորապէս ազոց։ Կը կատարէ ամէն վիրաբուժական գործողութիւն։ Կը դարմանէ աչքի հիւանդութիւններ նոր մեթոտներով։

Բդ. եւ Ուրբ. կէս օրէ վերջ կը գրուեցուի Սամաթիա, նախկին բնակարանին քով։ 15—1

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Բաղդեպան ժողովը գումարուեցաւ եւրեկ, ժամը 8ին, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Սահեան բաչայի։ Բարձր. Ցարութիւն բաչա Տատեան այս անգամ ալ չէր կրցած ներկայ գտնուիլ։ Ժողովականներէն ներկայ էին Իլիսս էֆ. Զայեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Սեզուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։ Ժողովը հետեւեալ որոշումները տուաւ։

1.—Ս. Պատրիարքը Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան եւ ուրիշ ինչ ինդիրներու վրայ տեղի ունեցած բարձրագոյն անօրինութիւնները հաղորդեց Ժողովին։ Որոշուեցաւ յառաջիկայ Ուրբ. Խառն Ժողով գումարել՝ յատկապէս Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան հրահանգը նկատողութեան առնելու եւ հարկ եղած անօրինութիւնները ընելու համար։

2.—Ժողովը նկատի առաւ Տնտեսական խորհրդի տեղեկագիրն որ Գնալը կղզւոյն եկեղեցիին Կալուածներուն կը վերաբերէր եւ հարկ եղածը անօրինելով՝ որոշեց գործադրութեան համար՝ Տնտեսական խորհրդին հաղորդել։

3.— Թաղային Աղքատախնամներու գործառնութեանց նկատմամբ Տնտեսական խորհրդի մէկ տեղեկագիրը նկատողութեան առաւ եւ այդ մասին հարկ եղածը որոշեց։

4.—Ուսումնական խորհուրդը յայտագրով մը ծանուցած էր ժողովին թէ իր երկու անդամները Տ.Դ. Թորգոմեան էֆ. եւ Տատեան Տրդատ պէյ հրաժարած են։ Քաղաքական ժողովը մերժեց անոնց հրաժարականները եւ որոշեց հրաւիրել դանոնք որպէս զի իրենց պաշտօնը շարունակեն։

5.—Ուսումնական Խորհուրդը յայտագրով մը առաջարկած էր՝ դասագիրքերու վաճառման արտօնագրի համար սահմանուած 50 ղրշ. դիւանական ծախքը 10ի իջեցնել։ Ժողովը որոշեց այդ գումարի քանակութիւնը անփոփոխ պահել, բայց հեղինակներուն աւելի դիւրութիւն ընծայելու համար՝ 50 ղրշ.ի փոխարէն դիրք ստանալ եւ զանոնք դաւառային կարօտ եկեղեցիներուն ղրկել։

—Խառն ժողովի յառաջիկայ նստին մէջ պիտի որոշուի թէ Կիլիկիոյ յառաջիկայ կաթող. ընտրութեան առթիւ մայրաքաղաք դտնուող երկու եպիսկոպոս, չորս վարդապետ եւ երկու սարկաւագ՝ Սսոյ միարան եկեղեցականները, ներկայութեամբ պիտի մասնակցին, թէ բացակայութեամբ՝ իրենց քուէները ղրկելով միայն։

Վերջին ձեւը ընտրութեան առաջին նստին կամ փորձին միայն պիտի կրնայ ծառայել. եւ վճռական ընտրութեան մէջ արդիւնք մը չունի։

—Զմչկածաղի նախորդ Առաջ. Փոխանորդ Տ. Սուքիաս Քահանայ Մանուկեան, առջի օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, Ս. Պատրիարքին յանձնարարական մասնաւոր գրով մը Զմչկածաղ երթալու համար ուր թափուր կը մնայ յարդ Առաջնորդարանը՝ Դուրեան Տ. Թովմաս վարդապետի հրաժարման պատճառաւ։

ԹԱՂԵՐԷՆ

Բերայի Աւագերէց Տ. Յովհաննէս Աւագ Քահանայ Մկրտչեանի հիւանդ վիճակը սկսած է ա՛լ աւելի բարւոքիլ։

Լրագրիներուն անձամբ գնա կարդալու հրաման չկայ։ Բայց ինքը՝ իր բնական հեւաքրքրութիւնովը՝ ուրիշի մը կարդացնել կուտայ եւ ինքը կը լսէ ու կ'զրօսնուի։

Բժիշկները հրաման տուած են այցելուները ընդունիլ։ Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովի անդամներէն ոմանք Տէր-Հօր այցելած են։

Կը լսենք թէ Հայր Մկրտան, իր այս հիւանդութենէն ապաքինելուն համար, ուխտ բրած է Երուսաղէմ երթալու։

—Ուսողութեան ծանօթ հանդուցեալ ուսուցիչ Յարութիւն էֆ. Թիւլեանի որդի Տոքթ. Ներսէս էֆ. Թիւլեան, իր բժշկական ընթացքը մեծ յաջողութեամբ կատարելէ ետքը, հաստատուած է Մարդ-գեղ, Սպրդ-Սդան։ Կը յուսանք որ Տոքթ. Ներսէս էֆ. Պոլսոյ Հայ բժշկական դասին մէջ մեծ եւ կարեւոր տեղ մը պիտի գրաւէ։ Մ. Բասքալի յիշատակը անշուշտ պիտի չարունակուի ու վառ պիտի մնայ յանձին իր ճարտար զաւկին։

—Երէկ առտու, Ս. Պատրիարք Հայրը Բերայի Էսատեան վարժարանն այցելելով՝ աչքէ անցուց Աղջկանց Բարձրագոյն դասընթացքը։ Ցետոյ Ն. Սրբազնութիւնը քննութիւն մը կատարեց՝ վարժարանին կից Ցանաց Հիւանդանոցին սեպհական կալուածին վերաբերեալ ծանօթ խնդրին վրայ։

Ս. Պատրիարք Հօր կ'ընկերանային Սահեան բաչա Ասլանեան ու Մելքայէլ էֆ. Մամիկոնեան որոնք, ինչպէս գրած էինք, այս խնդրին քննիչ կարգուած են Աղդ. վարչութեան կողմէ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԻ ՇՈՒՐՋԸ

Կրօն. Ժողովի վերջին նստին որոշումներուն մէջ կը կարդանք թէ Զարանճաղի Առաջն. Տեղապահ Մակար Վ.ի հրաժարականը մերժուեր եւ որոշուեր է գրել որ «Եկեղեցւոյ արժանաւոր պաշտօնեան պէտք է սակաւապետութեամբ իր անձնական պէտքերը հոգայ, եւ ո՛չ թէ նիւթական անձկութեան պատճառաւ հրաժարի»։

Երանի՛ թէ Կրօն. Ժողովը այսպիսի գիր մը ալ Վանայ Այցելու Հովուին ուղղէր, փոխանակ պարապ տեղ նորանոր յանձնարարութիւններով, անոր ստանձնած պաշտօնը ծանրաբեռնելու։

Նոյնպէս, Կրօն. Ժողովի որոշումներու կարգին մէջ կը տեսնենք.

«Ժողովը կարդաց Վառնայի ազգայիններու կողմէ ներկայացուած հանրագրութիւնը որով կը խնդրուէր Հիւսմիւզեան յանցաւոր քահանային ներել, եւ արտօնել զինքը քահանայագործելու։ Ժողովը առ այժմ ներման առաջարկը յետաձգեց, եւ այլն»։

Արդէն պատճառը յայտնի է որ յիշեալ քահանան կը քաւէ։ Սակայն ներելի չէ՞ հարցնել այս տարիս Կրօն. Ժողովին թէ հապա ինչ անօրինած է քննիչին հետ պատի դնող այն քահանային, զոր հաղորդած էինք տակէ առաջ եւ զոր Կրօն. Ժողովին նկատառութեանը յանձնած էինք։

Նոյնպէս, Կրօն. Ժողովի նոյն նստի որոշումներուն կարդէն կը տեսնուի.

«Աժտէրեան Դարեգին Վ.ին որ Մանչրլրիի Ս. Թորոս վանքին վրայ տեղեկութիւններ կը հաղորդէր, Ժողովը որոշեց պատասխանել որ թէ՛ սոյն վանքին եւ թէ՛ իր անձին նկատմամբ ինչ տեղեկութիւն որ ուզէ հաղորդել, պէտք է ուղղակի Սվասի Առաջնորդին դիմէր։»

Ինչո՞ւ ուղղակի չդիմէ Սսոյ Կաթողիկոսարանին, որուն իրաւասութեանը կը վերաբերի, դիմել Սվասի Առաջնորդարանին որ ուրոյն հովուութիւն մըն է։

Թիւնդ ուրիշ կէտ մըն ալ. դարձեալ նոյն նստին որոշումներուն մէջ.

«Տիվրիկի Կրօն. եւ Քաղ. Ժողովները արժան դատած էին որ Զարդարեան Դրիզոր ուսդ քահանային յանձնուի Վիճակային Առաջն. Տեղապահի պաշտօնը։ Ժողովը պաշտօնէ դատեց սոյն քահանային Առաջն. Փոխանորդ կարգուիլը, բան ընկալեալ սովորութեան, եւ այս մասին տեղեկութիւն հաղորդել Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահին»։

Զինք դիտեր թէ Տիվրիկի Կրօն. եւ Քաղ. Ժողովները իրենց արժան դատած Առաջն. Տեղապահնու քահանային ընտրութիւնը ինչո՞ւ չեն հաղորդեր ուղղակի Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահին, քանի որ իրենք այդ Սիսոյն թեմականներն են, եւ Կրօն. Ժողովը փոխանակ այս կէտը ճշդելու եւ դդայնելու Տիվրիկցիներուն, միայն կը բաւականայ Սիս տեղեկագրելով։

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Իզմիրեանց կտակի Ցանձնաժողովի վերջին որոշումներէն կրնայ դուշակուիլ թէ նոյն պաշտօնական մարմինը՝ այժմ Կոտկոց-Հոգաբարձութեան պաշտօնը վարել սկսած է։

Ուստի պէտք չէ չմոռնալ Մշոյ ազգականց եւ Վանայ Սանդիտեան վարժարանները կտակուած ու յատկացուած տարեկանները իրարու հետ Իզմիրեանց Ցանձնաժողովը առաջադրած է վճարել։

Առաջինը Իզմիրեանց Աղա Յովսեփայ կտակին կը վերաբերի, իսկ երկրորդը Աղա Մկրտչ Սանասարեանցի։

Արդէն հողելոյս Շահնազարեան Կարապետ Վարդապետի կտակի գործադրութիւնն ալ ինքն ստանձնած է կատարել, որոշելով Սսոյ Մայրավանքին մէջ բացուած ժառանգաւորաց վարժարանին վճարել, ինչպէս որ դրած էինք երէկի թուով։

—Լրագրական անմնացուռ հրատարակութեանց պատրուակաւ Աղթամարի Կաթող. փոխանորդ Տ. Արսէն Վ.ի ուած հրաժարականին մերժուելուն համար իրաւունք կտանք Կրօն. Ժողովին Վասն զի Տ. Արսէն վարդապետ չուտով չի կրնար խուսափիլ այդ պաշտօնէն, մինչեւ որ Հանդ. Խաչատուր կաթողիկոսին կտակած 1,700 ոսկի պատրաստ դրամին, 50 կտոր երկաթուղոյ արժեթղթերուն, 1,000 լիրայի մօտ արժող զանազան աղամանդեղ-

ռուն եւ այլ իրեղէններու մանրամասն հաշիւները չներկայացնէ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ատենին առջեւ։ Ո՞ւր մնաց, ո՞ւր կ'երթանք։

—Ազգ. Հիւանդանոցի հաշուոյն տպուած 1900 տարուան ընդարձակ Օրացոյցի «Զանազան դիտելիքներ» ըսուած յաւելուածական մասը աշխատասիրած է Հրանդ Էֆ. Ասատուր։

Աշխատութիւնը ճոխ եւ բազմազան է։ Պէտք է որ ամէն Հայ օրինակ մը գնէ այդ Օրացոյցէն։ Սոյն աշխատասիրութեան համար կ'իմանանք թէ վճարուած է յիսուն ոսկիս «Արեւելք»-ի մէջ այլոց կը գրէ. բարձրասլաքման եւ բազմահմուտ եկեղեցական մ'ալ որ ծանօթ է իր ձեռնհասութեամբ, գործակցած է այս աշխատասիրութեան։

Ակնարկեալ բարձրաստիճանէն զատ, Կ. Պոլսոյ 42 Հայ եկեղեցիներուն շինութեան, նորոգութեան ու օծման թուականներուն եւ արձանագրութիւններուն ծանօթութիւնն որ մեծ յողնութեամբ պատրաստուած է կրթական տեսուչ Փալադաչեան Յովհան Էֆ.-ի ձեռքով, ընաւ չէ յիշատակուած, մանաւանդ թէ ձրիաբար ալ յանձնուած այնպիսի մէկու մը որ նոյնպէս անշահախնդրաբար յանձնած է Ընդարձակ Օրացոյցը յորինողին։ Եթէ այդ աշխատութիւնը պատմագէտ եւ եկեղեցական Քրոնիկագրութեան քաջահմուտ քանի մը անձերու քննութեան հալոցէն անցած ըլլար, իր այսօրուան վիճակէն շատ աւելի յարգ պիտի ունենար, ո՛չ թէ իբր Օրացոյց միայն, այլ իբրեւ ամենակարեւոր օգտաշատ հատոր մը Հայ Մատենագրութեան մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւելու համար։

Այս մասին մեր գրելիքները կը թողունք յառաջիկային։

ԴԱՀԱՌՆԵՐԷՆ

Նոյ. 24 թուականաւ Պարտիզակէն կը գրեն.

«Երէկ գեղս ձիւնել սկսաւ։ Քանի մը օր առաջ Տ. Յովհաննէս Աւագ-քահանայ Մկրտչեանի համար «Տէր ողորմեա» ըսուեցաւ գեղիս թէ՛ Ս. Յակոբայ եկեղեցւոյն եւ թէ՛ վարժարանին մէջ, մանչերու եւ աղջիկներու սրահները»։

—Այս տարի Սրուսաղէմ գացողներու թիւը յիսունի կը հասնէր մինչեւ ցարդ։

Շարթուս ալ քառասունի մօտ ուխտաւոր գացին Նալովայի կողմերէն։

Մինչեւ Ս. Մնդեան տոնին, ինչպէս ամէն տարի, նոյնպէս այս տարի ալ կը յուսացուի որ 150-200 ուխտաւորներ ըլլան, քանի որ Եղիպտոսի քարանթինային օրերն ալ կրճատուեցան եւ 48 ժամու որոշուած է։

Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը շաբթուս պիտի վերադառնար Նափպլէն Երուսաղէմ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԷՔԻ արարողութիւնը սովորական չքով կատարուեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Կէս օրին Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած՝ նոյն մզկիթը գնաց եւ Ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետք, միւնոյն փառաւոր հանդէսով Կայս. Պալատ դարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ ներկայ էին Ռուսական, Պելճիական դեսպաններն իրենց Ա. թարգմաններուն հետ, գերմանական դեսպանատան խորհրդականը, Գերմանական դեսպանն ու իր խորհրդականը, Ֆրանսական դեսպանատան խորհրդականը, Ֆրանսական «Մուէզզ» պահականաւուն հրամանատարը քսան սպաներու հետ, Օսմ. Պանքային դերասնորէն Պ. Օպուսնո եւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած օտարազգիներ։

Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Լիմին պէյի միջոցաւ Կայս. մեծարանքներու արժանացան։

Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ծննդեան տարեդարձին առթիւ իրենց բանտարկութեան մէկ երրորդ մասը լրացուցած բանտարկեալները արձակելու համար՝ Զեռնհաս պաշտօնատան հրամայուած է անոնց ցանկը պատրաստել։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԷՆ 20 սպայք, Կայս. հրամանաւ, Գերմանիա պիտի երթան իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու։

ՊԱՏՈՒԱԿԱՒ հիւպատոսութիւններ պիտի հաստատուին Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ։

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՎԱՃՏԵՐ.—Քաղթէմունիի պատօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Կայս. Իրատէին համաձայն, 31 վաչտ հեռեւակ եւ 1 գունդ ձիաւոր յաւելուածական պահեստի զօրք կազմուած են նոյն նահանգին մէջ։ Պոլսէ ղրկուած սպառազինութեան նիւթերը զինուորական մթերանոցներուն մէջ դրուած են։

ԹՈՒՐՔԻՒՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրին կնքման խառն յանձնաժողովը նախընթաց օր արտաքին գործերու պաշտօնատան մէջ գումարուելով՝ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՍԵՒԼԵՐԱՆ պաշտօնական թերթը կը հերքէ Զէթինէի մէջ պատրաստած այն զրոյցը թէ զինուորական կցորդ մը պիտի անուանուի Զէթինէի մէջ։

ՕՏԱՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԻԶՄԻՐԻ Ա.ՌԶԵԻ.—Իզմիրի նաւահանգիստն այս պահուս անսովոր ոգեւորութիւն մը կ'ընծայէ օտար մարտանաւերուն ներկայութեան պատճառաւ։ Քաղաքին մէջ իսկ արտասովոր շարժում մը կայ եւ առեւտուրն ալ շատ բանուկ է, զի մարտանաւերը կը պարենաւորուին։ Ֆրանսական Լավոազէ յաջաւորակը Դշ. Իզմիրէ մեկնած է Տարանտէ երթալու, Մաղշալ դեր-ծովակալն առնելու համար։ Դեր-ծովակալ Ռուսգան Բշ. օր այցելութիւն տուաւ կուսակալ Բեամիլ բաշայի եւ զինուորական հրամանատարին։ Կուսակալ Բեամիլ բաշա յաջորդ օրը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ ծովակալին, Շալը-Մարթէլ մարտանաւին մէջ։

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ նաւախումբն, որ Պէրութէ մեկնած էր, Սուտա հասեր է։

ԹԱՂ. ԲԺԻՇԿՆԵՒԸ. — «Սէրվէդ» կը պատմէ թէ թաղապետական Թ. չրջանակի Մալ Միւտիրի էմին պէյ անցեալ օր յանկարծական տկարութիւն մը զգալով տուն դացեր եւ թաղապետական բժիշկներէն մէկուն լուր ղրկեր է, բայց ոչ մէկը ուղեր է երթալ, եւ այս միջոցին էմին պէյ ալ մեռեր է։ Սկիւտարցի Այիշէ անուն թրքուհի մը նոյնպէս մեռեր է առանց թաղապետական բժշկին այցելութիւնն ընդունելու, հակառակ իր կրկնակի թախանձանքներուն։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ. — Անցեալներս Գառնագայի մէջ հնագիտական պեղումներ կատարուելով՝ երկու փոքր եկեղեցիներ երեւան ելեր են, որոնց վրայ գտնուած արձանագրութիւնները կարդայուելով յայտնուեր է թէ ատոնք հին Եղիպտոսի մէջ սիրող քանի մը իշխաններու մասին ծանօթութիւններ կուտան։ Պատմութեան տեսակէտով այդ եկեղեցիները մեծ կարեւորութիւն ունին եւ հիմա գերման հնախոյզներու կողմէ ուշադրութեամբ կը քննուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՓԱԿԱՆ ցամաքային վարժարանէն այս տարի երեք հոգի ամրաշէն սպայ եւ երեք հոգի թնդանօթաձիգ սպայ շրջանաւարտ ելեր են։

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ.— Նախընթաց գիշեր Պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտխան դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ, Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Զէրպաչէֆ եւ Ա. քարտուղարը, Օսմ. Պանքայի դերասնորէն Բանճիրի պէյ եւ իր կինը, Իտալական դեսպան Պ. Բանոտ, սրը Համիլթըն Լանկ եւ իր կինը, Հոլանտական դեսպան Վան տէր Սթալ եւ իր կինը, Ամերիկեան դեսպան Պ. Շեթրաուս եւ իր կինը, Սպանիական դեսպան Մարքի տիւ Բարէօ, Պուլկարական գործակատարը եւ այլ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Կ. Պոլսոյ Ֆրանս. դեսպան Պ. Բոնսթան նախընթաց օր Բարիզ մեկնեցաւ։ Պր. Բոնսթան Կաղանգի տօնը հոն անցընելէ ետք՝ մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ նորընտիր դեսպան Պր. Կիքա նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով՝ իր յանձնարարագրերուն մէկ օրինակը Արտաքին Գործերու նախարարին ներկայացուց։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Ակէ առաջ Սելանիկի սեղանաւորներէն Ահմէտ Թէվֆիզ էֆ. առաջարկած էր նոյն քաղաքին մէջ ընկերութիւն մը կազմակերպել կարօտ երկրագործներուն փոխատուութիւն ընելու։ Սակայն Երկրագործական նախարարութիւնը մերժեր է այդ առաջարկը, առարկելով թէ նահանգներու երկրագործական պանքներու մասնաճիւղերը այդ պակասը կը լրացնեն։

ՊԷՇԻՐԹԱՇԻ ՀՐԴԵՀ.— Նախընթաց գիշեր Պէշիքթաշի Գաղան-Աչմազ փողոցին մէջ, Յակոբ անուն կառապանի մը վայտաչէն տունէն հրդեհ ծագելով, բուռն հովին պատճառաւ արագաբար ծաւալեցաւ, եւ 21 վայտաչէն տուն, 2 քարուկիր տուն եւ 4 խանութ հրոյ ճարակ եղան։ Հրդեհը սեւեց իբր 2½ ժամ։ Կայս. թիկնահսկաներ խկոյն հրդեհին վայրը փութալով, Կայս. Իրատէներ հաղորդեցին, առաջքը չուտով առնելու համար։ Կայս. հրամանաւ Պէշիքթաշի կառավարիչը միջոցներ ձեռք առաւ կարօտ հրկիզեալները պատսպարելու եւ կերակրելու համար։ Ռուս պահականաւերու հրամանատարը 20 ծովային զինուորներ ղրկեց հրդեհին վայրը, որոնք աշխատեցան հրդեհը մարելու։

Այս հրդեհին երեսէն վնասուող ապահովագրական ընկերութիւններն են. Իւնիոն՝ 400 ոսկի, Բրոլէնս Բէիւնի՝ 120, Ֆէնիքս՝ 500, Բօեալ Էքսչէնճ՝ 600, Բօեալ՝ 460, Բաթրիոթիք՝ 50, Էթնիքի՝ 250։

ԱՑ-ԵՕՐԿԻՒ ՏՕՆԸ.—Երէկ առաւօտ Կալաթարիայի Ռուսական եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցուեցաւ Ս. Գէորգայ Ռուս զինուորական կարգին տարեդարձին առթիւ։ Պատարագէն վերջ, հոգեհանդիստ կատարուեցաւ այն զօրքերուն եւ սպաներուն համար, որոց ոսկորները կը հանգչին նոյն յիշատակարանի մէջ։

ԶՄԵՌԸ.— Աթէնքի լրագիրներուն նայելով Թեսալիոյ կողմերն առատ ձիւն տեղացեր ու հաղորդակցութիւնները բոլորովին խանգարուեր են։ Ձիւնը տեղ տեղ 1 մէթր 80 սանթիմէթր բարձրութեամբ նստեր է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ընկերութեան «Զիհաչէֆ» շոգենաւն, որ նախընթաց օր մեր նաւահանգիստէն անցաւ, իր մէջ կը պարունակէր բժշկական պատուիրակութիւն մը, որ Բեթերսպուրկէ Ճիպոթի կ'երթայ, անկէ ալ Հապէշիստան երթալու համար։

ԱՌԻՒԾ ԵՒ ԱՐԵԳԱԿ պատուանշանի Բ. աստիճանը տրուեցաւ Սմիւրնի (Պարսկաստան) Օսմ. ընդհ. հիւպատոս Պէքիր պէյի։ Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

ՎԱՌՕԴ.—Վառօդի կանոնադրութիւնը ո եւ է տրամադրութիւն չի պարունակեր ծանուցանող թէ այն անձերն որք իրենց պէտքերուն համար վառօդ կ'առնեն, պարտաւոր են այս մասին յատուկ թղթերէ մը առնել թէ ոչ, եւ թէ առանց թղթերէի վառօդ գնողներուն համար ինչ տնօրինութիւն ընել պէտք է։

Սակայն ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ վաղեմի սովորութեան մը համաձայն, Արքունի վառօդարանէն վառօդ գնող որսորդներուն եւ ճամբորդներուն մասնաւոր թէղթերէ մը կը տրուի յատուկ պաշտօնէից կողմէ, որք սակայն ժամանակէ մ'իվեր զանց կ'առնեն իրենց այս պարտականութիւնը, ընդհանուր հրահանգ ղրկեց գաւառական իշխանութեանց որպէս զի այսուհետեւ խիստ հսկողութիւն ի գործ դրուի այս մասին եւ առանց մասնաւոր արտօնագրի վառօդ չծախուի։

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆ ղրկուած քննիչ յանձնաժողովը նախընթաց օրը սկսեր է իր աշխատութիւնները։

ՅԱԻԱԼԻ ԱՐԿԱԾ.— Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ գրագիր Հասան պէյ նախընթաց օր Պահչէ-Դարու աւտրիական զինավաճառի մը խանութը կ'երթայ զէնք մը գնելու համար։ Զինավաճառը բէվոլվէր մը կը հանէ, բայց Հասան պէյ չհաւնիր ու զինավաճառն աւելի աղէկը ցոյց կուտայ։ Գնորդը Հասան պէյ բէվոլվէրին մէջ փամփուշտ մը դնելով փորձած ատեն դիպուածով հրաշէնը կրակ կ'առնէ եւ գնտակը զինավաճառին հանդիպելով կուրծքէն ծանրապէս կը վիրաւորէ զայն։ Հասան պէյ չուարած՝ խկոյն ձեռքը դնուած հրաշէնը գետին կը նետէ ու փողոց կը վազէ։ Այդ միջոցին հոն տեղուանքը գտնուող քոմիսէր մը ու ոստիկաններ համնելով խկոյն կը ձերբակալեն Հասան պէյը ու զինավաճառին խանութը կը տանին զայն։

Զինավաճառը յայտարարեց թէ Հասան պէյը չէր ճանչնար եւ թէ զէնքը դիպուածով պայթած էր։ Վիրաւորեալը մօտակայ դեղարան մը տարուելով հոն հարկ եղած նախնական դարմանները տրուեցան. յետոյ Բերայի ֆրանսական հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։ Քարաքէօյի կամուրջի պահականոցին մէջ ալ Հասան պէյ հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ, ուր դարձեալ յայտարարեց թէ այդ ցաւալի դէպքը դիպուածի մը արդիւնքն է։

«Սապահ» ցաւ յայտնելով այս ցաւալի արկածին առթիւ, դիտել կուտայ թէ Թուրքիոյ մէջ զէնք ներմուծելն արգիլուած է, մանաւանդ որ այդպիսի բազմամարդ փողոցի մը մէջ հրապարակաւ զէնք ծախելն ու զայն խանութի մէջ փորձելն ալ տարբեր անպատեհութիւններ ունին։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Ոստիկանութեան տեսչները նախընթաց օր մայրաքաղաքս հասած անգլ. չոգենաւի մը մէկ նաւաստին ձերբակալեցին որուն վրայէն 40ի չափ առանց դրօշմաթուղթի նամակներ գտնուեցան։ Այս նամակները, ինչպէս նաեւ նաւաստին թղթատարական վերատեսչութեան ղրկուեցան։

ՀՐԴԵՀ.—Թոհոֆէնը Ռուբէն անուն մէկը անցեալ օր Գալաթագճըլարի մէջ գտնուող խանութը գոցելով՝ տուն կը վերադառնայ, բայց քիչ ետքը մարելու մոռցած լամբարը բռնկելով՝ խանութին դրան ծակերէն կ'սկսի մուխ ելլել։ Սակայն դիւերապահները ժամանակին հասնելով՝ խանութը կը բանան եւ մօտալուտ հրդեհի մը առաջքը կ'առնեն։

ՈՃԻՐ.—Եանեւայի բնակիչներէն Նուսուֆ անուն մէկու մը տունը չաբաթ մը առաջ, կէս գիշերին հինգ հոգի մտնելով՝ զայն 5 տեղէն ծանր կերպով վիրաւորեր են։ Ոճրագործներէն մէկը ձերբակալուելով՝ տեղական իշխանութեանց յանձնուեր է։

ԴԵՏՆԱՇՆԱՐԺ.—Նոյ. 5ին Թաթայի մէջ գետնաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 8 Դեկտ.

Ֆրանսական Ռանթ		100 62
Օսմ. Ռէժի	»	292 —
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	Ֆր.	23 12
Բուռմէլի երկաթուղի	Ֆր.	129 25
Իտալական		94 90
Օսմ. Պանքա		571 -
Սպանիական		68 30
Թրանսվալ		66 25

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Դեկտ.—Քիմպըրլէյ Դեկտ 1 թուականաւ կը հաղորդեն թէ հետազօտիչ զօրաւոր ջոկատներ դուրս յարձակում մը ըրեր են, Հաղարապետ Սքօդթըրնըրի հրամանատարութեամբ։ Յարձակումով դրաւեցին քանի մը ամրութիւններ, բայց թշնամին կրակին առջեւ ստիպուեցան ետ քաշուիլ։ Հաղարապետ Սքօդթընը եւ 24 հոգի սպանուեցան, 26 հոգի վիրաւորուեցան։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ կարեւոր ընդհարում մը անխուսափելի է Սբիթֆոնթէյնի (Քիմպըրլէյի հարաւակողմը) մօտ, ուր Պօէրները կը համախմբուին եւ պաշտպանողական ամրութիւններ կը կանգնեն։

—«Թայմզ» կ'ըսէ թէ կացութիւնը Լէյտիսմիթի մէջ հետզհետէ ա՛լ աւելի վճռական կը դառնայ։ Ռմբակոծութիւնը մեծ վնաս կը պատճառէ։

—Բրէթորիայէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տօրդրէք՝ Օրանժի պետութեան մաս հռչակուեցաւ։

—Պօէրները կը յետաձգեն Լէյտիսմիթի յարձակումը, նոր հրետանիներ հասատուելու համար։ Կը հաստատուի թէ բաղմաթիւ Պօէրներ կը գտնուին Դոլէնսոյի շուրջը։ Մեծ անձկութիւն կը տիրէ Անգլիոյ մէջ։

—Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ խիստ բուռն ռմբակոծութեան մը ենթարկուեր է Լէյտիսմիթ։

—Դարէն հասած վերջին տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ Զօր. Մէթուէնի բանակը անշարժութեան դատապարտուած է Մօտտը գետի հիւսիսային եզերքին վրայ եւ հրետանիի ու ձիաւոր օգնական զօրքերու կը սպասէ։

—Պօէրներու բանակը Սբիթֆոնդէյնի մէջ համախմբուած է, ուր անարկու զիրքեր կը դրաւէ (Սբիթֆոնդէյն Քիմպըրլէյի հարաւակողմը կը գտնուի)։

—Քանի մը լրագիրներու հրատարակած տեղեկութեանց համաձայն՝ Քիմպըրլէյ սատիկ պաշարման ենթարկուած է։ Հաստատութիւն չի գտներ այն զրոյցը թէ Քիմպըրլէյ անձնատուր եղած ըլլայ։

ՔԷԹԱՆԻՆ.—Զորավար Լորտ Մէթուէն որ Մօտտը գետին կռուին մէջ վիրաւորուած էր՝ Քիմպըրլէյի օգնութեան դացող զօրաբաժնին հրամանատարութիւնը վերատանձնած է։

—Պօէրները Նոյ. 27ին դրաւեցին ու կցեցին Կրիքուսթաունը (Կրիքուալանտի արեւմտակողմը, Մօտտը գետէն դրեթէ 150 քիլ. անդին)։

ՎԻԵՆՆԱ.—«Բոլիթիչէ Գոռեսբոնտենց» կ'իմանայ թէ Սերպիոյ Ալէքսանտր թագաւորը Ֆրանսուա-Եոզէֆ կայսեր հրաւերին վրայ Հօֆպուրկ պիտի իջնէ, երբ Դեկտ.ի վերջերը Վիեննա երթայ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ Ալէքսանտր թագաւորին հիւանդութիւնը պաշտօնապէս կը հերքուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սորզսբէրի ապաքինած է իր անհանգստութենէն։

ԲԱՐԻԶ.—Բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան Բարձր Ատեանին մէջ, ոստիկանապետ Պ. Լէբլոյի տուած վկայութեան առթիւ։ Նախորդ ոստիկանապետ Պ. Պլան կը հաստատէ տեղեկագիրները։ Ո՛եւէ միջադէպ չպատահեցաւ։

—Կրօնական գործերու նախարարութեան եզմտացոյցը վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ։ Այս առթիւ քանի մը արմատական երեսփոխաններ պահանջեցին Եկեղեցիին Պետութենէն բաժնել եւ Քանքորատան ջնջել։

Վերջապէս Պ. Վալտէք-Ռուսոյ բաւական երկար վիճակին մէջ այդքան ծանր խնդիր մը չէ կարելի առաջարկել, քանի որ լաւ տրամադրուած միտքերն անդամ համամիտ չեն այդքան կարեւոր միջոց մը ձեռք առնելու պատեհականութեան։ Ամէն պարագայի մէջ եթէ երբեք եկեղեցին Պետութենէն բաժնուի օր մը, ատկէ առաջ պէտք է օրէնք մը դնել կրօնական միաբանութեանց վրայ։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 8 Դեկտ.—Դատական Բարձր. Ատենի ամբաստանեալները խնդրեցին վարչապետ Պ. Վալտէք Ռուսոյէ որպէս զի զիրենք ազատ կացուցանէ իրենց պաշտօնին գաղտնիքը պահելու պարտականութենէն։

—Պօէրներն ընդ հուպ Քիմպըրլէյի վրայ պիտի յարձակին։

—Պօէրները հռչակեցին թէ Կուինքալանան իրենց երկրին կցուած է։

—Բրիտանական կառավարութիւնը 10,000 հոգիէ կազմուած նոր զօրաբանակ մը շարժման մէջ կը դնէ։

—Զօր. Սըր Ռիտվըրս Պըլլըր Լէյտիսմիթի օգնութեան կ'երթայ։ Սէյֆոնթայնի մէջ մեծ կռիւ մը մօտալուտ է։

Մ. ՀԻՍԷՅԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ,
Քոռտի Լիոնեի կից, թիւ 8

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ յաճախորդներուն թէ իր մետաքսեղէններու եւ արդուզարդի ապրանքները, ձմեռնային եղանակի նպաստաւոր տեսակէտով ճոխացուցած է։

Հարսանեկան մոմեր իրենց զարդարանքներով, ընտիր արծաթապատ ափսէներ, մտուկներ, օժտի համար ճերմակեղէններ, մկրտութեան հագուստ եւ գլխարկ, կիներու եւ օրիորդներու գլխարկներ որոնք վերջին ձեւերու վրայ պատրաստուելով կէս ժամէն կը յանձնուին, գլխարկի փետուր էքսէթ ծաղիկ եւայլն։ Նոյնպէս թաւիշէ եւ մետաքսեղէնէ փեղերիններ, պատրաստ եւ չափու վրայ անհաւատալի ժան դնելով։ Կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքսէ կերպասներ, ինչպէս սաթէն, լիոն, օթոման, արմիւր, կրօն, եւն. եւն։ Թիւլլիոն, թաւիշ, բասմանթերի, խարտ, քօլիսէ, քորսէ, ֆիշիւ, շալ, ռոնժէ, կոֆռէ ժիլէցու կոռսէ, քռէտի անկլէ, պալայէօզ, թանթէլայ, քորտէլայ, ֆէյտոն, սանդինէդ, ֆռուֆռու, կոճակ, ձեռադրծի ծաղիկ, տերեւ, թուղթ, թաղար, սալոններու համար ծառեր եւն. եւն։

Ապրանքներու ազնուութիւն եւ գնիներու խիստ ժամանութիւն։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

ԲԱՑՈՒՄ 26 Նոյ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	Ֆր. կ.	25 08
Բուռմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	128 25

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	Օ. Ռ.	25 10
Ամէնէն բարձր գին	»	25 20
Ամէնէն վար գին	»	25 —
Բուռմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	129 50
Ամէնէն բարձր գին	»	130 —
Ամէնէն վար գին	»	129 25
Թրամուէյ Պարատիթուղթ	Օ. Ռ.	7 15
» Ժուիսանս		2 45
» Բաժնեթուղթ	Ֆր.	605 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	Օ. Ռ.	4 42½

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Բոլ Էմբէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 —
Մէթալիք	»	95 10
Բուրլի թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 55
Լոնտոն 3 ամիս		109 30
Բարիզ » »		22 93½
Ֆիորին մանտա		10 89

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԱՐ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՐԵՐԱ 396

եանՆի գարեջրատան վրայի յարկը
(ճիշդ Զբպուրգեանց դեմն)

Ամենասասակ ցաւած ակռաները մէկ անդամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ց. Գ. Վերջ մը տալու համար Ցաճախորդաց պանդասներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԵՆՔ։

ԱՆԹՈՒԱՆ ԳԱՖՏԱՆՃԻ

ՖԱԵԱՆՍ ԵՒ ԵՐԿԱԹԷ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիա, Եիւքսեք զալտըրըմ Ն՝ 26

Ցիշեալ վաճառատունը որ 53 տարիներէ ի վեր Պոլսոյ հրապարակին վրայ հաստատուած է, չափաւոր պներով կը ծախէ ամէն տեսակ վառարաններ եւ կը կատարէ նորոգութիւններ։ Դիմող յաճախորդները ըստ ամենայնի գոհ մնալին նախապէս կ'երաշխաւորէ։

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ Ա. ՍԱՐԱՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԾԱՂԻԿ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ

Ղալաթիա, Համամի-քաչա Խան

AU CROISSANT D'OR

CARL MALIK

Constantinople, 46 Galata, Rue Tunnel

ՈՍԿԻ ՄԱՀԻԿ

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը ծախուին յաճախակեայ եւ բիւրեղեայ առարկաներ, լամբարներ, ջահեր, արծաթ ազօծ ափսէներ, սկահակներ, ընտիր տեսակ սնակներ, սրսուակներ, եւ այլն։

Դիմեցէ՛ք ու գոհ պիտի մնաք

ՔԱՐԼ ՄԱԼԻՔ

Կ. Պոլիս, 46, Ղալաթիա, Թիւնել փողոց

ԷՔԻԹԱՊԼ

„ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ"

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 339 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐՔ.

1898ին «Էքիթապլ» իր ապահովագրեալներուն բաժնած է աւելի քան 15՝լ. մլրդ. Ֆր. շահաբաժին, [այսինքն նոյն տարւոյ մէջ Ֆրանսական ՄԻԱՑԵԱԼ 17 ընկերութիւններու բաժնած շահերու համագումարին ԿՐԵԹԷ ԿՐԿԻՆԸ։]

Աշխարհի մէջ գտնուող ո՛չ մէկ ընկերութիւն

ԷՔԻԹԱՊԼի չափ գործառնութիւն ունի.

ԷՔԻԹԱՊԼի չափ պահեստի դրամ ունի.

ԷՔԻԹԱՊԼի չափ շահաբաժին կը վճարէ.

Հետեւաբար

Ոչ մէկ ընկերութիւն

Կրնայ աւելի ԱԺԱՆ եւ աւելի ՇԱՀԱՒԷՏ ընծայել կեանքի ապահովագրութիւնն որքան ԷՔԻԹԱՊԼ։

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գափու, Անճիատի Խան Թիւ 20, 21 եւ 22

Ընկերութեան դրամատունը

Լոնտոն, ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆԿԱ

Բարիզ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

դրամագլուխ	ֆրանք	27,000,000
պահեստի դրամ	„	52,002,500
տարեկան հասոյթ	„	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ եւ ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Պահճէ—Գափու Անանգիս խան 20, 21, 22,

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈՒԴԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն կամուրջ		Կամուրջէն Սկիւտար		Սկիւտարէն Պէշիկթ.		Պէշիկթաշէն Սկիւտ
ժ. վ.		ժ. վ.		ժ. վ.		ժ. վ.
— —		— —		— —		— —
— —		— —		— —		— —
— —		— —		— —		— —
— —		— —		— —		— —
2 —		2 50		1 50		— —
2 45		3 25	Սկիւտ. Գզկ.	2 35		2 —
— —		3 50		— —		2 45
3 30		4 30	Սկիւտ. Գզկ.	3 50		4 —
4 —		5 30		5 —		5 10
4 40		6 15	Պէշիկթաշ	5 45		— —
5 20		6 50	»	6 30		6 37
5 45	Պէշիկթաշ	7 40	»	7 15		7 —
6 30	»	8 25		8 20		7 50
7 15	»	9 —		8 50		8 35
8 —		9 40		10 —	Դապր. Պէշկ.	9 —
8 45	Պէշիկթաշ	10 10	Սկիւտ. Գզկ.	10 40	» »	10 15
9 30		10 40	»	11 40		10 55
10 10	Պէշկ. Դապր.	11 —		12 5		11 50
10 30	Դուզկունճուք	11 25	»			12 15
10 55	»	11 45				
11 15		12 5				
12 —		— —				

ԱՅՆ ՏԻԿԻՆՆԵՐԸ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐԸ

Որ պէտք ունին գլխարկի, շրջազգեստի, բելոնի, մանթօ, ձեռնոցի, թո՛ղ դիմեն

ԹԱՔԻԿ ԷՔԻՆՃԻՆԱՆԻ

62, Եիւքսեք զալտըրըմ, 62

Ուր պիտի գտնեն այդ ամէնը ԸՆՏԻՐ ՈՒ ԱԺԱՆ, ինչպէս նաեւ մկրատութեան եւ հարմնիքի համար մտեր ու հարմանելեան սրահներ։

Բաց Ցրանսագէտ, Տաճկագէտ ու Տոմարագէտ պարիկէտ երիտասարդ մը պատրաստ է վաճառատուններու մէջ պաշտօն ստանձնել եւ կամ փափաքողներուն դաս աւանդել այս ճիւղերուն վրայ։ Դիմել Խմբագրութեան։

ՔԻՒԶԻՒՔԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

Հաստատեալ 1850 թն

—=—

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 168 եւ Պոլիս, Կամուրջին գլուխը, թիւ 71 դեղարաններու, ինչպէս նաեւ Պոլիս, Եէնի Ճամիի մօտ թիւ 18 դեղօրէից մթերանոցին տէր, հանրածանօթ Քիւզիւքեան էֆ., այս անգամ 27 եւ 29 թիւ երկու նոր վաճառատուն բացած է Ղալաթիա, Բարա քէօյ փողոց, ուր նոյնպէս դեղի վերաբերեալ գործեր պիտի ըլլան։ Պատ. Ցաճախորդք ամէն տեսակէտով գոհ պիտի ըլլան այս նորահաստատ դեղարաններէն, ինչպէս գոհ մնացած են Քիւզիւքեան էֆ.ի միւս դեղարաններէն։ 30—26

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՔԻՒԶԻՒՔ—ԼՈՒՎՐ

Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 436

Լրսլօն շաբաթավաճառին քով

	Դրշ.
Պարզ ատամնահանութիւն	10
Առանց ցաւի ատամնահանութիւն	15
Ակռայ մաքրել	15
Ակռայ լեցնել արծաթով կամ ոսկրափոշիով	15
Ակռայ լեցնել ոսկիով	35
Ամբողջ ատամնաշար մը առնուազն	300
Մասնակի ատամնաշար մէկ ակռան	15

Ծանօթ.—Ակռայ լեցնելու եւ կամ նորէն շինելու համար եղած յանձնարարութիւններուն կէսը կանխիկ եւ միւս կէսն ալ շինուելէն ետքը վճարելի է։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (51)

ՌԻՔԻԹ ՍԱԼ

—=—

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Զ

ԽՈՀԵՄ ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

—Կնի՛կ, շարունակեց հայր Պէրթրան, մի մտնար որ այսօր երեք հոգի պիտի ճաշենք։

Ժամը տասնին տասնները հայր Պէրթրան կապելան դոցելով եւ շատ մը ծրարներով, զորոնք ամենայն խնամով ու զգուշութեամբ կը տանէր, սկսաւ դէպի Սէնթ Անտրէի ՁԷՆները յառաջանալ։

Շարմէթի առջեւ հասնելուն երեք անդամ սուլեց, յետոյ դուռը բացաւ՝ ակն. Լատինատի ձիրան միջոցին միչտ իրեն յանձնած բանալիին շնորհիւ։ Վիլլային շուրջը պտըտելէ ետքը Թամբին դրանը առջեւ կանգ առաւ, ու,

—Ես եմ, պարոն Տանիէլ, ըսաւ ցած ձայնով։

Դուռը բացուեցաւ եւ Տանիէլ զուարթօրէն ժպտեցաւ՝ ծրարները տեսնելով։

—Սա ճաշը դեղեցիկ պիտի ըլլայ։ Մամ լերիմ. ատ աղէկ, Պէրթրան. ահա՛ ասանկ կ'ըլլայ ամէն բանի մտածելէ։ Վառե՛նք։

—Ի՞նչպէս է, պարո՛ն Տանիէլ։

—Սանկ նանկ. քիչ մը օդ եւ մանաւանդ լոյս կը պակսէր։

Ծրարներուն կէսը Պէրթրանի ձեռքէն առաւ եւ երկու մարդիկ սկսան սանդուղներէն վար իջնալ։

—Հապա Թերթերը, հարցուց Տանիէլ՝ սանդուղին ամէնէն վարի աստիճանին հասնելուն։

—Ահաւասի՛կ, պարո՛ն Տանիէլ։

—Լաւ, նախ ասոնք պիտի կարդամ։

Պէրթրան ու Տանիէլ Թամբը մտան, բաւական մեծ սրահ մը՝ զոր Պր. ար Շանթովէն ճշմարիտ անմեռակի մը վերածած էր։ Մառեալ մութ անկիւն մը նստած էր խոտված ու զրգռուած։ Տանիէլ առջի իրիկունը հոն տարած էր, վատահ ըլլալով որ ո՛չ մէկը պիտի դար զայն հոն փնտռելու։

—Դուն հոս նստէ, հանդչէ՛, ըսած էր բարեկամին, ես գործս կը հսկեմ։

—Բայց, կ'ազաչեմ, խնդրած է Մառսիալ, ինչ եղաւ . . .

—Վերջէ՛ն, վերջէ՛ն։ Հիմակուէ՛հիմա նայինք որ օգնիչներս ձեռք չտանք։

Եւ Մառսիալը տակառի մը վրայ նըստած թողլով Տանիէլ Թամբէն դուրս եւլած էր ո՛չ թէ հսկելու, այլ աւելի բարեկամին հարցումներէն խոյս տալու համար։

Առաւան դէմ միայն Շանթվէնը Մառսիալի քով իջած եւ չափազանց ուրախացած էր զայն խոր քունի մը մէջ տեսնելով։ Անոր այս թմրութիւնէն օգուտ քաղեց՝ տակառները շտկելու եւ գետինը աւելու համար։ Յետոյ տան սենեակներէն մէկուն սթոռները, սեղանը եւ լայն բազմոցը սրբողք վար իջեցուց։ Այս գործը լմնցնելէ ետք, անհուն զգուշութիւններով բարեկամը վերցուց եւ բազմոցին վրայ դրաւ։ Յետոյ ինքն ալ անոր քովը պարկեցաւ՝ ինքներին ըսելով.

—Անչուշտ Մառսիալ առջի գիշերը չէ քնացած, ուրեմն կէս օրէն առաջ չի կըրնար արթննալ։ Ես գեռ պիտի քնանամ, կամ քնանալ պիտի կեղծեմ։ Մառսիալ չպիտի համարձակի դիս արթնցնել եւ ա՛յսպէս գիշերը կը բերենք, Պէրթրան ինծի թերթերը եւ ճաշերնիս կը բերէ։ Եւ այն ատեն ա՛լ կ'սկսիմ հարկ եղած բացատրութիւնները Մառսիալի տալ։

Գիշերանի եղբայրը մինչեւ ժամը երկու քնացաւ, իսկ Տանիէլ մինչեւ հինգ քնանալ ձեւացուց։ Ժամը հինգին կամաց մը աչքերը բացաւ եւ Մառսիալը աթոռի մը վրայ նստած տեսնելով յոգնած ու խոնջած մարդու մը պէս պատին կողմը դարձաւ։ Մառսիալ չհամարձակեցաւ ձայն հանել։ Ժամը ութին տասնները Տանիէլ արթնցաւ վերջապէս։ Մառսիալ անոր ո՛ւ եւ է հարցում ուղղելէ առաջ խանդաղատանքով գրկեց զայն։

—Պրաղիլիայէն դիս գիտուորելո՞ւ կ'ուզաս Ա՛, ուրեմն կորդայլի՞ նամակ . .

—Նամա՞կդ, հարցուց Տանիէլ զարմացած։

Բայց անմիջապէս զարմանքը զսպելով՝

—Հա՛, այո՛, նամակդ, աւելցուց, որուն մէջ կ'ըսէիր . . .

—Սմէ՛ն բան։

—Խե՛ղճ բարեկամս։

—Ա՜հ, սոսկալի կերպով տանջուեցայ։ Հապա երէկուան տխմար ձերբակալութիւնը, ոճրագործութեան այդ ցաւագար մերբատանութիւնը . . . Առանցմէ բան չեմ հասկնար կոր, բայց դուն ամէնէն լաւ գիտնալ պիտի բացատրես, այնպէս չէ՞ . . . Ինչո՞ւ համար զիս հոս բերիր, Տանիէլ, ինչո՞ւ համար կ'ստիպես զիս որ պահուըտիմ հոս . . . Տանիէլ, կ'ազաչեմ, պատասխանէ՛ գիտցիր։

Տանիէլ մտածել ձեւացուց, յետոյ լուրջ ձայնով մը պատասխանեց.

—Պատրաստ եմ քու հրամաններուդ հնազանդելու։ Բայց, սիրելի բարեկամս, սոսկալի անօթի եմ եւ ասանկ վիճակի մը մէջ քու հարցումներուդ պատասխանելու կարողութիւն չունիմ։ Հիմա Պէրթրան մեզի ճաշ պիտի բերէ, երթամ զայն դիմաւորեմ։

Մինչ Պէրթրան բերած ճաշը պզտիկ սեղանին վրայ կը դասաւորէր, Տանիէլ երկրորդ մամ մը վառեց եւ Թամբէն դուրս ելլելով Ֆէրմանի ատանութեան վերաբերեալ ամբողջ դրուածները կարդաց։

—Խե՛ղճ բարեկամ, մրմնջեց։ Ինչպէս պիտի տանջուի։

Յետոյ դարձեալ Թամբ մտաւ. Պէրթրան տակառի մը վրայ նստած Մառսիալի ամէն հարցումներուն կը պատասխանէր։

—Պարո՛ն, քանի որ Պր. Տանիէլի բարեկամն է, ինծի չնորհակալ ըլլալու պարտաւորութիւն մը չունիք։

—Հիմա կը խօսակցինք, ըսաւ Տանիէլ, բայց նախ ճաշենք։

(Շարունակելի)